

Eiropas valstu izglītības sistēmu un iesākto reformu īsi apraksti

2008. gads

LATVIJA

2008.GADA DECEMBRĪ

---

1. Iedzīvotāju izglītība un apmācības valoda

2008. gadā 797 876 iedzīvotāji (35 % no kopējā iedzīvotāju skaita) bija vecumā līdz 29 gadiem. 2007./2008. mācību gadā vispārizglītojošās skolas apmeklēja 263 944 bērni (vecumā no 7-19 gadiem). Minētajā mācību periodā 196 759 Latvijas skolēni apguva obligāto izglītību (pamatizglītību).

Valsts valoda (latviešu) ir oficiālā mācību valoda publiskā sektora skolās. Tomēr arī citu tautību pastāvīgajiem iedzīvotājiem ir tiesības iegūt izglītību dzimtajā valodā: gan privātās, gan valsts un pašvaldību izglītības iestādes īsteno mazākumtautību izglītības programmas (bilingvāli, piemēram, kā satura un valodas integrēta apmācība).

2. Administratīvā kontrole un publiskā sektora apjoms

Izglītība ir administrēta trīs līmeņos – valsts, pašvaldību un iestāžu. **Valsts līmenī** galvenais likumdevējs ir Saeima (parlaments), Ministru kabinets un Izglītības un zinātnes ministrija. Ministrija ir galvenā izglītības politiku veidojošā institūcija. Tā izsniedz licences un akreditē izglītības iestādes, kas ir obligāts nosacījums vispārizglītojošo izglītības iestāžu atvēršanai, kā arī nosaka izglītības standartus, pedagogu izglītības saturu un procedūras. Iekšlietu, Labklājības un Kultūras ministrijas var izstrādāt izglītības programmas un dibināt izglītības iestādes, un pārraudzīt to vadību un finansēšanu. Pedagogu darbs valsts un pašvaldību izglītības iestādēs tiek apmaksāts no valsts budžeta. Par skolu inspekciju tieši ir atbildīga Izglītības un zinātnes ministrija.

Pašvaldības (sadarbībā ar attiecīgo ministriju) var dibināt, reorganizēt vai slēgt izglītības iestādes izglītības saskaņā ar izglītības jomu regulējošiem aktiem. Pilsētu un rajonu pašvaldību pārziņā ir pirmsskolas izglītības iestādes, sākumskolas, pamatskolas un vidusskolas, izņemot tās izglītības iestādes, kas tieši atrodas valsts pārraudzībā, kā arī privātās izglītības iestādes.

Izglītības iestādes ir relatīvi neatkarīgas sava darba organizēšanā, iestādes nolikuma izstrādē, pedagoģiskā un saimnieciskā personāla izvēlē un pienākumu noteikšanā, kā arī savu resursu izmantošanā.

Akreditētās privātās izglītības iestādes (ISCED 0 – 3 līmenī) saņem finansu līdzekļus no valsts un pašvaldības, ja tās īsteno akreditētas izglītības programmas. Privāto izglītības iestāžu proporcija ir samērā neliela, izņemot augstākās izglītības pakāpi – tikai 3.5 % no vispārējās izglītības un 8.3 % no profesionālās izglītības iestādēm ir privātas, kamēr augstākajā izglītībā tādas ir 38.3% iestāžu.

3. Pirmsskolas izglītība

Pirmsskolas izglītību (ISCED 0) nodrošina pirmsskolas izglītības iestāde, pirmsskolas izglītības konsultatīvais centrs vai pirmsskolas izglītības grupas pie skolām	1-7 gadi
---	----------

Pirmsskolas izglītība bērniem līdz septiņu gadu vecumam ir daļa no vispārējās izglītības, 5 un 6 gadus veciem bērniem tā ir obligāta. 2007./2008. mācību gadā 74 % no visiem līdz 7 gadus veciem bērniem apguva pirmsskolas izglītības programmas latviešu valodā, 3% - bilingvāli un 23% - krievu, poļu un ukraiņu un citās valodās.

Izglītības programmas īsteno dažādas pirmsskolas izglītības iestādes (pirmsskolas izglītības konsultatīvais centrs; pirmsskolas izglītības grupa pie skolas; pirmsskolas izglītības iestāde), kā arī ģimenēs, saņemot pašvaldību dibināto pirmsskolas izglītības konsultatīvo centru piedāvāto metodisko atbalstu.

Latvijā ir gan valsts vai pašvaldību, gan privātās pirmsskolas mācību iestādes. Vecāki finansiāli atbalsta valsts vai pašvaldību iestādes maltīšu un citu saimniecisko izdevumu segšanai, savukārt izglītības programmas tiek īstenotas bez maksas. Privātajās izglītības iestādēs vecākiem papildus jāsedz visas izmaksas, kas ir saistītas ar izglītības programmu, izņemot darba samaksu pedagogiem, kas strādā ar 5-6 gadus veciem bērniem.

4. Obligātā izglītība

(i) Posmi

Pamatizglītības iegūšana ir obligāta līdz 16 gadu vecumam.

<i>Pamatizglītību</i> (pamatizglītības pirmais posms (ISCED 1) un otrais posms (ISCED 2)) var iegūt:	1.-9. klase, (7-16 gadi)
Sākumskolā (pamatizglītības pirmais posms, ISCED 1)	1.-4. vai 6. klase (7-11 vai 13 gadi)
Pamatskolā (pilna pamatizglītība, ISCED 1 + ISCED 2)	1.-9.klase (7-16 gadi)
Vidusskolā (pilna pamatizglītība, ISCED 1+ ISCED 2); šīs skolas īsteno ne vien pamatizglītības, bet arī vidējās izglītības programmas (ISCED 3), skatīt 5 nodaļu.	1.-9.klase (7-16 gadi)

Pamatizglītības pēdējās klases var pabeigt arī dažās profesionālās izglītības iestādēs.

Visbiežāk šīs pakāpes ir institucionāli apvienotas, piemēram, pamatskolā vai vidusskolā.

(ii) Uzņemšanas kritēriji

Sasniedzot septiņu gadu vecumu, vecākiem bērns ir jāpiesaka viņu izvēlētajā skolā, bet atkarībā no veselības stāvokļa un psiholoģiskās sagatavotības izglītojamais var sākt pamatizglītības ieguvu vienu gadu agrāk vai vēlāk saskaņā ar vecāku vēlmēm un ģimenes ārsta atzinumu.

Katram ir tiesības apmeklēt savai dzīvesvietai tuvāko skolu. Valsts un pašvaldību skolās izglītība ir bez maksas. Nevienai no valsts un pašvaldību skolām, kas īsteno obligāto izglītību, nav tiesību noteikt un īstenot iestāšanās pārbaudījumus.

(iii) Mācību dienas / nedēļas / gada garums

Sākumskolās un pamatskolās mācību gada garums ietver: 34 mācību nedēļas – 1. klasē, 35 mācību nedēļas – 2.-8. klasē, 37 mācību nedēļas – 9. klasē.

Mācību nedēļa ir piecas dienas gara.

Mācību diena nedrīkst pārsniegt:

5 stundas 1.-3. klasē;

6 stundas 4.-5. klasē;

7 stundas 6.-7. klasē;

8 stundas 8.-9. klasē.

(Stundas garums ir 40 vai 45 minūtes; lēmumu par stundas garumu pieņem skolas direktors)

(iv) Klases lielums / skolēnu grupēšana

Klasēs drīkst būt ne mazāk par 8 skolēniem un ne vairāk par 30 skolēniem. Klasēs ir viena vecuma bērni. Pirmo četru klašu laikā stundas vada viens pedagogs, bet specializētās mācību aktivitātēs tiek iesaistīti arī citi pedagogi. 5.-9. klasē mācību priekšmetus māca skolotāji, kas ir viena vai vairāku priekšmetu speciālisti.

(v) Izglītības programmu kontrole un saturs

Izglītības programmas tiek noteiktas centralizēti – valsts līmenī. Visi mācību priekšmeti ir obligāti un vienādā līmenī tiek mācīti visiem skolēniem, izņemot skolas ar padziļinātu svešvalodu vai mūzikas apmācību. Skolas papildus drīkst piedāvāt skolēniem iespēju padziļināti apgūt kādu priekšmetu.

Skolotāji drīkst izvēlēties mācību metodes un Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātās mācību grāmatas. Izglītības un zinātnes ministrijas ieteikto mācību grāmatu iegādi skolām daļēji sedz no valsts un pašvaldību līdzekļiem.

(vi) Novērtēšana, attīstība un izglītību apliecinošu dokumentu izsniegšana

Mācību procesa laikā skolotājs nepārtraukti vērtē skolēna attīstību, izmantojot gan 1-10 ballu sistēmu, gan arī pielietojot citus vērtēšanas kritērijus. Skolēnu sasniegumi ar atzīmēm netiek vērtēti pirmajā klasē; 2. un 3. klasē visos priekšmetos tiek izmantota 1-10 ballu sistēma, izņemot matemātiku, dzimto valodu un latviešu valodu mazākumtautību skolās; kā arī dabas zinības 4. klasē, kuros vērtē aprakstoši. Aprakstošais vērtējums ir īss mutisks un rakstisks skolēna zināšanu, prasmju, aktivitātes un attieksmes pret mācībām novērtējums. 5.-9. klasē skolēnu zināšanas tiek vērtētas 1-10 ballu skalā.

Tiem skolēniem, kuri nav spējuši apgūt mācību vielu mācību gada garumā, ir iespējams vēl vienu gadu apgūt šo pašu vielu vai arī turpināt mācības klasēs, kur tiek izmantota īpaša mācību metodika. Obligātās izglītības noslēgumā skolēni kārto Izglītības un zinātnes ministrijas noteiktos eksāmenus. Skolēni, kuri saņem novērtējumu visos priekšmetos, valsts pārbaudījumos un eksāmenos, iegūst atestātu par pamatizglītību un atzīmju lapu (izrakstu). Arodskolas piešķir apliecību par profesionālo pamatizglītību un profesionālās kvalifikācijas sertifikātu.

5. Vidējā izglītība

(i) Izglītības veidi/institūcijas

Vispārējo vidējo izglītību (ISCED 3) var iegūt vidusskolās un ģimnāzijās	10.-12.klase, (16-19 gadi)
Profesionālo vidējo izglītību (ISCED 3) var iegūt arodvidusskolā, arodģimnāzijā un tehnikumā	16-19/20 gadi

Lai veicinātu profesionālās izglītības pieejamību, paaugstinātu izmaksu efektivitāti un nodrošinātu pārvaldes vienotību, pēdējos gados veikta dažādu ministriju padotībā esošu izglītības iestāžu nodošana Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā.

(ii) Uzņemšanas kritēriji

Skolēniem ir tiesības izvēlēties izglītības iestādi. Katra skola var izvirzīt savus uzņemšanas noteikumus, tomēr šiem noteikumiem ir jāatbilst valsts izvirzītajiem izglītības standartiem. Valsts un pašvaldību vidējās izglītības iestādēs mācības ir bez maksas.

(iii) Izglītības programmas kontrole un saturs

Vispārējās un profesionālās izglītības programmu saturs tiek noteikts centralizēti – valsts līmenī. Skolēni var izvēlēties no dažādām skolu piedāvātajām programmām, kurās uzsvērtas konkrētu priekšmetu grupas. Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas noteikto astoņi priekšmeti ir obligāti visiem skolēniem: latviešu valoda un literatūra, matemātika, pirmā un otrā svešvaloda, vēsture, sports, ekonomikas pamati un informātika. (Mazākumtautību skolās viena no svešvalodām var tikt aizvietota ar konkrētās mazākumtautības valodas un literatūras stundām). Profesionālās izglītības iestādēs vispārējo un profesionālo priekšmetu proporcijas var būt katrai skolai atšķirīgas.

(iv) Novērtēšana, attīstība un izglītību apliecinājošu dokumentu izsniegšana

Vispārējās vidējās izglītības iegūšanas uzsākšanai nepieciešams atestāts par pamatzglītību. Skolēnu novērtēšanā izmanto 1-10 ballu sistēmu. Skolēniem, kam mācību sasniegumu vērtējumi 1. – 4. klasē neatbilst mācību standartā noteiktajiem sasniedzamajiem rezultātiem vai gada vērtējums ir zemāks par 4 ballēm vai "neieskaitīts", vai "nav vērtējuma"; savukārt 5. – 8. un 10. – 11. klasē gada vērtējums ir zemāks par 4 ballēm vai "neieskaitīts", vai "nav vērtējuma", var attiecīgajos priekšmetos noteikt pēcpārbaudījumus un papildu mācību pasākumus (konsultācijas). Vidējās izglītības noslēgumā skolēni centralizēti kārtā pārbaudījumus un eksāmenus. Šobrīd ir izveidota centralizēta sistēma eksāmenu organizēšanai un to rezultātu novērtēšanai. Skolēni, kuri ir novērtēti visos priekšmetos, valsts pārbaudījumos un eksāmenos, saņem atestātu par iegūtu vidējo izglītību, un viņiem ir tiesības turpināt izglītību augstākās izglītības iestādēs. Profesionālo skolu absolventi iegūst attiecīgu profesionālo kvalifikāciju (I-III pakāpe) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Pirmais kvalifikācijas līmenis – teorētiskā un praktiskā sagatavotība; kas dod iespēju veikt vienkāršus uzdevumus noteiktā praktiskās darbības sfērā.

Otrais kvalifikācijas līmenis - teorētiskā un praktiskā sagatavotība, kas dod iespēju patstāvīgi veikt kvalificētu izpildītāja darbu.

Trešais kvalifikācijas līmenis - paaugstināta teorētiskā sagatavotība un profesionālā meistarība, kas dod iespēju veikt noteiktus izpildītāja pienākumus, kuros ietilpst arī izpildāmā darba plānošana un organizēšana.

6. Augstākā izglītība

(i) Iestāžu veidi un programmas

Latvijā augstākās izglītības iestādes (*augstskola*) ir universitātes un ne-universitātes tipa augstākās izglītības iestādes. Lai gan *koledža* nav augstākās izglītības iestāde, tā piedāvā augstākās izglītības studiju programmas.

Bakalaura līmeņa akadēmisko programmu var apgūt triju vai četrus gadu laikā, savukārt maģistra grādu var iegūt viena vai divu gadu laikā; zinātniskā darbība doktorantūrā ilgst trīs vai četrus gadus.

Profesionālā augstākā izglītība ir sadalīta divos līmeņos: pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (koledžu programmas) un otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība. Pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programma ļauj iegūt ceturta līmeņa profesionālo kvalifikāciju; tās ir tā sauktās "koledžu programmas", un tiek veidotas speciālistu apmācībai darba tirgum. Koledžu programmas ilgst divus līdz trīs gadus.

Otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība ļauj iegūt piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju (augstāko profesionālo kvalifikāciju, kas ietver pētniecības iespējas kādā no atbilstošajām nozarēm). Šīs programmas ilgst vismaz četrus gadus.

(ii) Iestāšanās

Augstākās izglītības iegūšanas uzsākšanai nepieciešams atestāts par pabeigtu vidējo izglītību. Visām augstākās izglītības iestādēm, sākot ar 2004. gadu, studenti jāuzņem, pamatojoties uz vispārējās vidējās izglītības centralizēto eksāmenu rezultātiem. Neskatoties uz to, augstākās izglītības iestādes ir tiesīgas organizēt vienu vai vairākus iestājekāmenus, akcentējot tos mācību priekšmetus, kas ir nepieciešami konkrētajā studiju programmā. Iestājekāmenu standarti atbilst vidējās izglītības standartiem. Valdība nosaka vietu skaitu augstskolās, kas tiek finansētas no budžeta līdzekļiem. Studenti vai citas juridiskās vai fiziskās personas sedz mācību maksu, ja studiju vieta netiek finansēta no valsts budžeta. 2007./08. akadēmiskajā gadā 75% studentu mācījās par maksu. Students var saņemt divu veidu kredītus – vienu studiju maksas, bet otru – dzīvošanas izmaksu segšanai. 2006.gada beigās likumdošanā tika svītrots nosacījums, kas neļāva strādājošajiem studentiem pretendēt uz stipendiju, un šobrīd vienīgais aspekts, kas tiek ņemts vērā stipendijas piešķiršanā, ir studenta sekmes.

(iii) Kvalifikācijas

Beidzot valsts akreditētu augstākās izglītības programmu, ir iespējams iegūt:

- 1) Akadēmisko izglītību, saņemot Bakalaura, Maģistra (akadēmisko) grādu un Doktora (zinātnisko) grādu.
- 2) Profesionālo kvalifikāciju atbilstīgi 4. vai 5. profesionālās kvalifikācijas līmenim un profesionālo Bakalaura un Maģistra grādu.

Bakalaura grāds ļauj uzsākt maģistrantūras studijas, bet maģistra grāds vai tā ekvivalents – doktorantūras studijas.

7. Speciālā izglītība

Šobrīd lielākajai daļai bērnu ar speciālām vajadzībām ir iespēja apmeklēt speciālās skolas vai speciālās klases, kas darbojas vispārējās izglītības iestādēs, vai vispārīzglītojošās klases vispārējās izglītības iestādē. Speciālās izglītības struktūra šajās skolās/klasēs ir ļoti līdzīga

vispārējās mācību iestādēs īstenotajai programmai. 2007./2008. mācību gadā 3,9 % skolēni apmeklēja šādas specializētas izglītības iestādes vai klases.

Speciālās izglītības iestādē un pirmsskolas izglītības iestādes speciālajā grupā var uzņemt izglītojamos ar redzes, dzirdes, runas, garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem, psihiskās attīstības aizturi un mācīšanās grūtībām, psihoneiroloģiskām un smagām somatiskām saslimšanām, nodrošinot atbilstošu speciālās izglītības programmas apguves iespēju. Speciālās izglītības iestādē un pirmsskolas izglītības iestādes speciālajā grupā speciālās izglītības programmas īstenošanai izglītojamos var uzņemt visa mācību gada laikā, pamatojoties uz vecāku (aizbildņa) iesniegumu un valsts vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinumu.

8. Pedagoģi

Sākotnējā skolotāju izglītība, t.i., augstākā pedagoģiskā izglītība (profesionālais diploms vai akadēmiskais grāds pedagoģijā) un atbilstoša skolotāja kvalifikācija ir obligāts nosacījums visu izglītības pakāpju pedagoģiem. Šis nosacījums stājās spēkā 2004.gada 1. septembrī. Skolotāji, kuriem vairs nebija tiesības mācīt saskaņā ar jaunajiem noteikumiem, nepieciešamo kvalifikāciju varēja iegūt ar tālākizglītības programmu palīdzību. Piemēram, vidusskolas skolotājiem var būt akadēmiskā izglītība noteiktā zinātnes nozarē un skolotāja kvalifikācija, vai arī tā var tikt iegūta divu gadu laikā pēc stāšanās amatā. Šis nosacījums tika ieviests, lai palielinātu konkurenci un aizpildītu atsevišķu priekšmetu skolotāju vakances, kas varētu rasties, novecojot skolotāju personālam. Ņemot vērā pirmsskolas skolotāju trūkumu, sākumskolas skolotāji var strādāt arī pirmsskolas izglītības iestādēs.

Pamatskolas un vidusskolas skolotājiem nepieciešama kvalifikācija mācāmajā priekšmetā. Profesionālo skolu pamatizglītības skolotājiem ir jābūt gan vismaz vidējai profesionālajai, gan arī pedagoģiskajai izglītībai. Pedagoģiem, kas strādā ar bērniem ar īpašām vajadzībām, ir nepieciešama augstākā profesionālā izglītība pedagoģijā un kvalifikācija atbilstoši konkrētajam speciālās izglītības veidam.

Pedagoģiem nav ierēdņa statusa.

9. Notiekošās reformas un aktuālie Latvijas izglītības sistēmas jautājumi

Vispārējās reformas, jauni politikas dokumenti

2006.gadā tika apstiprināts Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam (NAP). Tas ir galvenais valsts vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas galvenos attīstības virzienus un valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus. Atbilstoši NAP, galvenais stratēģiskais mērķis ir izglītība un zināšanas tautsaimniecības izaugsmei un tehnoloģiskai izcilībai, bet prioritātes – izglītots un radošs cilvēks, uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība un zinātnes un pētniecības attīstība. NAP darbības laikā jāpanāk lūzums izglītībā, zinātnē un ražošanā, lai veidotos stabils intelektuālais un materiālais pamats dzīves kvalitātes pakāpeniskam pieaugumam Latvijā.

2007. gada februārī tika apstiprināts dokuments „Mūžizglītības politikas pamatnostādnes 2007.-2013. gadam”. Šis politikas plānošanas dokuments ir svarīgs sabalansētas un uz zināšanām balstītas valsts attīstības veicināšanai, un tā ilgtermiņa mērķis ir nodrošināt izglītību mūža garumā atbilstoši cilvēku interesēm, spējām un reģionu sociāli ekonomiskās attīstības vajadzībām. Turpmākie soļi ir izveidot ieviešanas uzraudzības padomi un sekretariātu un izstrādāt rīcības programmu pamatnostādņu īstenošanai.

2006.gada septembrī tika apstiprinātas „Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.-2013. gadam”. Ņemot vērā Eiropas un nacionālajos politikas dokumentos noteiktās sabiedrības un izglītības attīstības vadlīnijas un iepriekšējās Izglītības attīstības koncepcijas 2002.–2005.gadam īstenošanas rezultātus, kā arī izglītībā ieinteresēto pušu ieteikumus, tās izvirza galvenos rīcības virzienus turpmāko septiņu gadu laika periodam. Īpaša uzmanība ir veltīta pirmsskolas un pamatzglītības kvalitātei, profesionālās izglītības modernizācijai, augstākās izglītības konkurētspējas paaugstināšanai, pedagogu darba kvalitātes uzlabošanai un mūžizglītības ieviešanai.

Pedagogi

Pedagogu algu reforma aizsākās 2000. gadā un vēl joprojām turpinās. Algas tiek pakāpeniski palielinātas saskaņā ar pedagogu algu palielināšanas grafiku.

2005.gadā Ministru Kabinets pieņēma Pedagogu darba samaksas paaugstināšanas programmu 2006.-2010. gadam. Tās mērķis ir nodrošināt nepārtrauktu pedagogu darba samaksas paaugstināšanu, lai to tuvinātu Eiropas Savienības valstu vidējiem rādītājiem. Tā paredz mainīt līdz šim noteikto algas likmes piesaisti minimālajai algai uz piesaisti valsts sabiedriskajā sektorā strādājošo vidējās darba samaksas apmēram, piemērojot tam koeficientu. Pirmie soļi šī mērķa sasniegšanai sperti 2006.gada beigās, kad tika pieņemti likuma grozījumi, nosakot, ka skolotāja darba samaksa par vienu slodzi nav zemāka par Ministru kabineta apstiprināto, pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafikā noteikto darba samaksu attiecīgajā laikposmā.

Izstrādāti jauni kritēriji pedagogu darba novērtēšanai, kas tiks ņemti vērā, sagatavojot normatīvo bāzi pedagogu darba samaksas sistēmas iekļaušanai vienotajā valsts pārvaldē nodarbināto darba samaksas sistēmā, ko paredzēts īstenot, sākot ar 2010. gada 1. septembri. Saskaņā ar jaunajiem kritērijiem, tiks ieviesti 5 kvalifikāciju līmeņi: jaunākais skolotājs, skolotājs, vecākais skolotājs, vietējā mēroga skolotājs eksperts un valsts mēroga skolotājs eksperts, kā arī izveidoti 19 pedagogu kvalifikācijas kritēriji un četras kompetenču sadaļas.

Pēdējā laikā skolās trūkst skolotāju. Problēmas risināšanai ir apsvērti vairāki priekšlikumi. Piemēram, ir pieņemti Izglītības likuma grozījumi, kas maina skolotāju kvalifikācijas prasības (sīkāk skatīt apskata 8. sadaļā). Sākot ar 2008. gadu prioritāro mācību priekšmetu (ķīmijas, bioloģijas, fizikas, dabaszinību, matemātikas, informācijas tehnoloģiju un svešvalodu – Eiropas Savienības oficiālo valodu) pedagogi, kas vada mācību stundas 7.-12. klasēm var saņemt mērķstipendiju. Stipendiju piešķir uz vienu gadu, pastāvot iespējai pedagogam atkārtoti pretendēt uz to vēl divus gadus. Projekts kopumā ilgs trīs gadus.

Pamatzglītība un vidējā izglītība

2005.gada 1 septembrī sāka pakāpeniska pamatzglītības satura reformas ieviešana. Tā ietver izmaiņas mācību saturā, jaunu priekšmetu ieviešanu un mācību slodzes palielināšanu. Ir izstrādāti virkne jaunu mācību priekšmetu standartu, kas nodrošina loģisku saikni starp priekšmetiem; un pamatprasmju apgūšanu un attīstīšanu, nevis skolēnu pārslogošanu ar faktiem. Trīs gadu laikā pakāpeniski tika iesaistīti visi pamatzglītības skolēni, tādējādi pabeidzot reformas ieviešanu 2007./2008. mācību gadā.

2008. gada 2. septembrī Ministru kabinetā tika apstiprināti noteikumi "Noteikumi par valsts standartu vispārējā vidējā izglītībā un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartiem". Noteikumi paredz gan pakāpenisku modernizēta mācību satura ieviešanu, gan izmaiņas skolēnu sasniegumu vērtēšanas kritērijos vispārējā vidējās izglītībā, sākot jau ar 2008./2009.mācību gadu, nodrošinot pēctecīgu pamatzglītības satura izmaiņu turpinājumu vispārējās vidējās izglītības pakāpē.

Šajā mācību gadā spēkā stājas jaunie mācību priekšmetu standarti Fizikā, Ķīmijā, Bioloģijā,

Dabaszinībās, Matemātikā, Sportā un Svešvalodās. Pārējos mācību priekšmetos standarti stāsies spēkā 2009./2010. mācību gadā.

Pēdējos gados norisinājusies bilingvālās izglītības ieviešana mazākumtautību skolās. Līdzās mazākumtautību pamatizglītības programmām (kurās daļa priekšmetu tiek mācīti bilingvāli; un skolas var izvēlēties no četriem mazākumtautību izglītības modeļiem), sākot ar 2004./2005. mācību gadu, arī vidusskolās mācības notiek bilingvāli, tas ir, 60 % mācību priekšmetu tiek mācīti latviešu valodā, bet 40 % (pēc skolas izvēles) – mazākumtautības valodā, atbilstoši grozījumiem Izglītības likumā. Šīs ilgstošās reformas mērķis ir nodrošināt atbilstošas valsts valodas (latviešu) zināšanas, lai nodrošinātu pieeju augstākajai izglītībai un darba tirgum.

Lai uzlabotu skolēnu veselības stāvokli un nodrošinātu viņus ar veselīgu pārtiku, kā arī lai tiktu atbalstītas ģimenes ar bērniem, sākot ar 2008./09. m. g. visi 1. klases skolēni tiek nodrošināti ar brīvpusdienām. Plānots pakāpeniski nodrošināt visus sākumskolas skolēnus ar brīvpusdienām.

Visbeidzot, pēdējos gados tiek apspriesta iespēja noteikt vispārējās vidējās izglītības ieguvu par obligātu. Šī uzskata aizstāvji norāda, ka tas palielinās konkurētspēju un veicinās viena no valsts galvenajiem mērķiem – zināšanu balstītas sabiedrības attīstības – sasniegšanu.

Augstākā izglītība

Pēdējos gados daudz darba ieguldīts jauna augstākās izglītības likuma izstrādē. 2006.gada septembrī jaunais likumprojekts tika pabeigts, un vēl ar vien tiek plaši apspriests politikas veidotāju un iesaistīto institūciju vidū, kā arī sabiedrībā. Gaidāms, ka tas tiks pieņemts 2008.gadā. Likums stiprinās Latvijas augstākās izglītības lomu Eiropas augstākās izglītības sistēmā, augstskolu autonomiju un atbildību par darba rezultātiem. Tas paredz veidot pievilcīgāku studiju procesu (akadēmiskā brīvība, trīs ciklu sistēma, ECTS kredītpunktu sistēma, mūžizglītība, precizēti studiju maksas nosacījumi). Likumprojektā atcelts dalījums „akadēmiskās” un „profesionālās” augstākās izglītības programmas, pilnveidoti augstākās izglītības finansēšanas mehānismi, kā arī nostiprināta augstākās izglītības un darba devēju sadarbība.

2006.gadā ar likumu tika noteikta Augstākās izglītības un zinātnes administrācijas izveidošana. Tās mērķis ir nodalīt valsts pārvaldes funkcijas, kas saistītas ar augstākās izglītības programmu licencēšanu, augstskolu pārstāvniecību atvēršanu, augstskolu un koledžu, to filiāļu, augstskolu pārstāvniecību un zinātnisko institūciju reģistrāciju, reģistru uzturēšanu, profesiju standartu izstrādi, statistiskās informācijas ievākšanu un apkopošanu, no politikas plānošanas un izstrādes funkcijām. Tas ļaus operatīvāk un racionālāk veikt minētās funkcijas un tādējādi uzlabot IZM darba organizāciju. Tiek plānots, ka administrācija sāks darbu 2012.gadā.

Detalizētāku informāciju par izglītības sistēmām Eiropā varat iegūt EURYDICE datu bāzē – EURYBASE (http://www.eurydice.org)
